

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)
SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)
SSN Maria Szulc

Protokolant Ewa Krentzel

w sprawie z powództwa C. C., J., K., N.
i wspólnicy Spółki komandytowej z siedzibą w W.
przeciwko A. P. s.r.o. z siedzibą w P. (Republika Czeska)
o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 22 stycznia 2015 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od postanowienia Sądu Apelacyjnego
z dnia 5 czerwca 2013 r.,

- 1. uchyla zaskarżone postanowienie i oddala zażalenie;**
- 2. koszty postępowania zażaleniowego i kasacyjnego pozostawia do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 15 lutego 2013 r., w sprawie z powództwa C. C., J., K., N. i wspólnicy spółki komandytowej z siedzibą w W. przeciwko A. P. s.r.o. z siedzibą w P. o zapłatę, oddalił wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu. Podkreślił, że głównym miejscem świadczenia usług, z których powódka wywodzi swoje roszczenie, było terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie powódka sporządzała projekty i oraz opinii prawnych oraz analizowała dokumenty przedłożone przez pozwaną i prowadziła negocjacje umowy kredytowej, zatem nie została wyłączona jurysdykcja sądów polskich w niniejszej sprawie przewidziana w art. 5 pkt 1 lit. a i b rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. WE 2001 L 12/1 ze zm.; dalej: "rozporządzenie Nr 44/2001").

Pozwana wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 5 czerwca 2013 r. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że odrzucił pozew i zasądził od powódki na rzecz pozwanej 3.049 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. Podkreślił, dokonując analizy art. 5 pkt 1 lit. a i b rozporządzenia Nr 44/2001, że skoro strony łączyła umowa świadczenia usług doradztwa prawnego w związku z zawarciem umowy kredytowej między pozwaną a bankiem w Austrii w celu finansowania przez pozwaną inwestycji w postaci obiektu mieszkalno-usługowego na terytorium Republiki Czeskiej, pozwala to na przyjęcie jedynie Republiki Czeskiej, ewentualnie Austrii za główne miejsce świadczenia usług przez powódkę. Miejscem wykonania usługi, jej świadczenia, nie może być miejsce, w którym powód przygotowywał projekty umów lub opinii prawnych. Istotnym czynnikiem jest tu miejsce, w którym dokumenty te zostały przedstawione pozwanej i było realizowane doradztwo objęte umową oraz został osiągnięty jego cel. Jest bezsporne, że negocjacje dotyczące umowy kredytu oraz spotkania stron odbywały się na terenie Republiki Czeskiej, a umowa kredytu została zawarta w Austrii, zaś projekty umów i opinii były przesyłane drogą elektroniczną

z przeznaczeniem na terytorium Republiki Czeskiej. Były to zatem miejsca świadczenia usługi, z którą pozwana mogła się zapoznać i skorzystać z niej. Sąd I instancji niezasadnie powołał się na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 11 marca 2010 r., C - 19/09 w sprawie C-19/09, Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH, który nie ma zastosowania w niniejszej sprawie wobec braku trudności w ustaleniu głównego miejsca świadczenia usług przez powódkę. Miejsce i sposób świadczenia usług przez powódkę oraz stosunek prawny będący źródłem umowy o świadczenie usług doradztwa prawnego powodują, że nie ma przesłanek uzasadniających jurysdykcję polskich sądów w niniejszej sprawie.

Powódka wniosła skargę kasacyjną, w której zaskarżyła postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, zarzucając naruszenie przepisu postępowania, mianowicie art. 1099 § 1 k.p.c. w związku z art. 5 pkt 1 lit. a i b tiret drugie rozporządzenia Nr 44/2001 przez uznanie, że miejscem świadczenia usługi doradztwa prawnego nie jest miejsce, w którym usługodawca przygotowuje projekty umów lub opinii prawnych, a jest nim miejsce, w którym efekty pracy zostają przedstawione usługobiorcy, miejsce w którym usługobiorca mógł się zapoznać z nimi i skorzystać z usługi, a zatem, że miejscem świadczenia usług prawniczych przez powódkę była Republika Czeska bądź Austria, a w konsekwencji uznanie braku jurysdykcji polskich sądów w niniejszej sprawie, podczas gdy za miejsce świadczenia usług doradztwa prawnego powinno być uznane miejsce, w którym usługodawca wykonuje te usługi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 255/09 (niepubl.) podkreślił, że przepisy rozporządzenia Nr 44/2001 miały na celu ujednoczenie przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych za pomocą w wysokim stopniu przewidywalnych zasad jurysdykcji. W szczególności chodziło o zezwolenie powodowi na łatwe zidentyfikowanie sądu, do którego może on wnieść powództwo, a pozwanemu racjonalnie przewidzieć sąd, przed jakim może być pozwany (por. pkt 24 i 25 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie C-103/05 Resich Montage, Zb. Orz. str. I-6827 oraz pkt 19 i 20

wyroku Trybunału z dnia 3 maja 2007 r. w sprawie C-386/05 Color Drack, Zb. Orz. 2007 r., s. 03699). Podstawową zasadą jurysdykcji przewidzianą w tym rozporządzeniu jest - zawarta w art. 2 - zasada jurysdykcji oparta na łączniku miejsca zamieszkania.

Zgodnie z art. 5 pkt 1 lit. a rozporządzenia Nr 44/2001, osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego, może być pozwana w innym Państwie Członkowskim, jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenia wynikające z umowy - przed sąd miejsca, gdzie zobowiązanie zostało wykonane albo miało być wykonane. Według art. 5 pkt 1 lit. b tiret drugie rozporządzenia Nr 44/2001, w rozumieniu niniejszego przepisu - i o ile co innego nie zostało uzgodnione - miejscem wykonania zobowiązania jest - w przypadku świadczenia usług - miejsce w Państwie Członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone. Wbrew przedstawionemu celowi rozporządzenia Nr 44/2001, sformułowanie ostatnio przytoczonego przepisu jest wieloznaczne i nieprecyzyjne.

Nie można zgodzić się z Sądem Apelacyjnym, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 11 marca 2010 r. nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. W tym wyroku Trybunał podkreślił m.in., że określając główne miejsce świadczenia usług, należy przede wszystkim uwzględnić postanowienia umowy, gdyż miejsce wybrane przez strony ma ze względu na swój charakter związek z istotą sporu. Trybunał wskazał, że w braku możliwości ustalenia głównego miejsca świadczenia usług na podstawie umowy, należy uwzględnić miejsce rzeczywistego jej wykonania, przy określeniu którego należy brać pod uwagę czas spędzony w danym miejscu oraz znaczenie wykonywanej tam działalności.

W niniejszej sprawie miejscem świadczenia usług jest siedziba powódki, w której były sporządzane projekty umów i opinie prawne. Wiążąca strony umowa jest umową starannego działania, a nie umową rezultatu. W konsekwencji przygotowane przez powódkę projekty i opinie prawne mogły, ale nie musiały być wykorzystane przez pozwaną. W tej sytuacji nie można przyjąć, aby okolicznością

decydującą o miejscu świadczenia usług było wykorzystanie albo niewykorzystanie przez pozwaną wspomnianych projektów i opinii prawnych.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.